

4. znanstveno-stručni skup

Hrvatskoga društva sveučilišnih lektora

SUVREMENI PRISTUPI P(R)OUČAVANJU JEZIKA

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

20. – 21. veljače 2025.

Knjižica sažetaka

Iva Babić

Odjel za kroatistiku Sveučilišta u Zadru

Koliko (se) dobro znamo? Hrvatska kultura i inojezični govornici hrvatskoga

Interkulturalno je obrazovanje višedimenzionalan otvoren proces kojemu je u srži razumijevanje različitih kultura. Poznavanje i razumijevanje kulture naroda čijim se jezikom ovladava nezaobilazan je preduvjet uspješnoga razvoja međukulturne komunikacijske kompetencije. Naime, jezik je u pravilu glavni nositelj kulture i identiteta nekoga naroda, no bez razumijevanja konteksta, ne može se ostvariti potpuni diskurs u razumijevanju, pa onda ni u govornoj proizvodnji. Učenje inoga jezika podrazumijeva dakle i stjecanje znanja o kulturi kojoj pripadaju govornici toga jezika. Poznavanje nove kulture pridonosi razumijevanju te kulture kao i razvoju međukulturnih komunikacijskih kompetencija. Ovim se radom pokušalo istražiti poznavanje hrvatske kulture kod osoba koje ovladavaju hrvatskim kao inim jezikom u Hrvatskoj i inozemstvu. Za potrebe istraživanja oblikovan je upitnik koji je sadržavao 30 pitanja iz područja geografije, umjetnosti, povijesti, sporta, popularne kulture, inovacija i gastronomije. Upitnik je popunilo dvjestotinjak ispitanika koji ovladavaju inojezičnim hrvatskim na lektoratima hrvatskoga jezika širom svijeta, ali i na visokoškolskim institucijama u Republici Hrvatskoj kako bi se dobio uvid u sličnosti i razlike među različitim skupinama ispitanika (npr. s obzirom na to jesu li ikada posjetili Hrvatsku ili nisu, koliko dugo ovladavaju inojezičnim hrvatskim, imaju li hrvatske korijene i sl.). Rezultati istraživanja mogu poslužiti u nastavi hrvatskoga kao inoga jezika, npr. pri osmišljavanju novih nastavnih materijala, radionica, projekata ili terenske nastave s ciljem unapređenja međukulturnih kompetencija i razvijanja interkulturalnog dijaloga kod polaznika te kao okvir ili smjerokaz za buduća istraživanja. Osim toga, ovo istraživanje predstavlja malen prilog istraživanju brendiranja nacije odnosno nacionalnoga identiteta.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, hrvatska kultura, međukulturne kompetencije, interkulturalno obrazovanje

How Well Do We Know Each Other? Croatian Culture and Non-Native Speakers of Croatian

Intercultural education is a multidimensional open process at the core of which is the understanding of different cultures. Knowing and understanding the culture of the people whose language is being learned is an indispensable prerequisite for the successful development of intercultural communicative competence. Namely, language is usually the main carrier of the culture and identity of a nation, but without understanding the context, a complete discourse in understanding and then in speech production cannot be realized. Learning a foreign language thus also means acquiring knowledge about the culture to which the speakers of that language belong. Knowledge of a new culture contributes to the understanding of that culture as well as to the development of intercultural communicative competence.

This work attempts to investigate the knowledge of Croatian culture among people who acquire Croatian as a foreign language in Croatia and abroad. For the purposes of the research, a questionnaire was designed containing 30 questions from the fields of geography, art, history, sports, popular culture, innovations, and gastronomy. The questionnaire was completed by about two hundred respondents who acquire Croatian as a foreign language at Croatian language courses worldwide, as well as at higher education institutions in the Republic of Croatia in order to gain an insight into the similarities and differences between different groups of respondents (e.g. considering whether they have ever visited Croatia or not, how long they have been acquiring Croatian as a foreign language, whether they have Croatian roots, etc.). The results of the research can be used in teaching Croatian as a foreign language, e.g., when designing new teaching materials, workshops, projects, or field trips with the aim of improving intercultural competence and developing intercultural dialogue among students, and as a framework or guideline for future research. In addition, this research represents a small contribution to the research of nation branding or national identity.

Keywords: Croatian as a foreign language, Croatian culture, intercultural competence, intercultural education

Maja Bilić i Magdalena Nigoević
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
Odsjek za talijanski jezik i književnost

Upotreba prošlih vremena u talijanskom jeziku kroatofonih studentata: studija slučaja

Različiti su autori pisali o tome je li bolje ponuditi eksplicitne informacije o funkcioniranju gramatičkih struktura ili omogućiti studentu da postane „protagonist“ u procesu deduciranja gramatičkih pravila iz upotrebne prakse (Pallotti 2016; Diadori, Palermo i Troncarelli 2021). Ovom smo studijom slučaja željeli ukazati na ta dva različita pristupa u nastavi s kroatofonim studentima talijanskoga jezika: jedna je skupina studenata bila izložena induktivnoj metodi u nastavi, dok je s drugom skupinom primijenjena deduktivna metoda kako bi se utvrdilo koja je od tih metoda uspješnija u konkretnom primjeru.

Među poteškoćama s kojima se izvorni govornici hrvatskoga jezika susreću pri učenju talijanskoga kao drugoga stranoga jezika u korištenju glagolskih vremena na prvom je mjestu upotreba prošlih vremena u talijanskom jeziku, posebice upotreba imperfekta i *passata prossima* (Ceković-Rakonjac 2012). Te poteškoće nastaju zbog negativnog prijenosa iz L1 jer je u hrvatskom jeziku kategorija vremena usko povezana s drugom kategorijom slavenskih jezika – kategorijom vida.

U tu je svrhu predstavljen didaktički proces kreiran radi olakšavanja stjecanja gramatičke kompetencije u talijanskom jeziku, konkretno – korištenja glagolskih vremena za prepričavanje događaja iz prošlosti. Odabir procesa opisan je u svim svojim fazama, počevši od analize potreba, preko definiranja ciljeva, odabira sadržaja i izrade projekta u obliku nastavne jedinice kao mreže nastavnih jedinica. Cilj istraživanja je usporedba rezultata koje su postigli učenici eksperimentalne skupine, koji su radili induktivno, s onima iz 'tradicionalne' skupine. U tu svrhu osmišljeni su test postignuća i upitnik za samoprocjenu koji su primijenjeni na objema skupinama. Na kraju se prikupljeni podaci analiziraju i iznose zaključci.

Ključne riječi: talijanska prošla vremena, kroatofoni studenti, studija slučaja, induktivna metoda vs. deduktivna metoda, nastavna jedinica

The Use of Past Tenses in Italian by Croatian-speaking Learners: A Case Study

Several scholars have questioned whether it is better to present explicit information about the functioning of grammatical structures or to let the learner become “the protagonist” in a process of rule discovery from usage. (Pallotti 2016; Diadori, Palermo and Troncarelli 2021) With the present case study, two different paths were tested in the classroom with Croatian-speaking Italian language learners: one group followed a path with the inductive method while the other group applied the deductive method in teaching to understand which of the methods is more successful in the concrete case.

Among the difficulties that a native Croatian speaker encounters in learning Italian as a second foreign language with regard to the use of verbal tenses in the first place is the use of the past tenses in Italian, especially the use of the Imperfect and the Past Perfect (Ceković-Rakonjac 2012). These difficulties are due to the negative transfer from L1 because in Croatian the category of time is closely linked to another category of Slavic languages: that of aspect.

Next, a didactic path is presented that was created specifically to facilitate the acquisition of grammatical competence, i.e. the use of verb tenses in Italian to recount facts from the past. The choices of the educational pathway are motivated in all its phases, starting from the need analysis, through the definition of the objectives, the selection of the contents and the drafting of the project in the form of the teaching unit as a network of learning units. The research aims to compare the results achieved by the students in the experimental group who worked inductively with those in the “traditional” group. To this end, a profit test and a self-assessment questionnaire were designed and administered to both groups. Finally, the collected data are analysed and conclusions are presented.

Keywords: Italian past tense, Croatian-speaking students, case study, inductive vs. deductive method, teaching unit

Arnalda Dobrić i Ivančica Banković-Mandić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za fonetiku i Croaticum

Metajezični i/ili nekonvencionalni pristup u poučavanju hrvatskog kao drugog i stranog jezika (J2)

Općepoznato je da je danas proučavanje jezika preduvjet za njegovo poučavanje. U kontekstu zagovaranja kvalitetnog jezičnog opisa nužnog za poučavanje J2 utemeljenog na suvremenim jezičnim teorijama i pristupima (primarno kognitivnoj lingvistici, neurolingvistici, sociokulturnim teorijama i psiholingvistici) s jedne strane i tzv. nekonvencionalnom pristupu poučavanja (čiji je temelj audiovizualno globalno-strukturalni pristup, lingvistička psihodramaturgija, cjeloviti pristup, potpomognuto čitanje itd.) s druge strane, pokazat će se kojim je skupinama učenika prihvatljiviji jezični opis, a kojima tzv. nekonvencionalni pristup, tj. primjenom kojeg su pristupa ostvarili bolje rezultate. Jezični opis nema direktne veze sa samim procesom učenja jezika jer je učenje jezika primarno povezano sa psihološkim mehanizmima i afektivnim stavovima prema učenju što dokazuju kognitivne psihološke teorije, ali indirektna veza postoji (Borić 2023).

U izlaganju će se prikazati rezultati uspješnosti slušanja, čitanja, gramatičkih vještina te jezične i govorne proizvodnje hrvatskog jezika na razini B1.2. Rezultati usvojenosti određenih vještina bit će analizirani kroz pristup kojim su određene vještine poučavane, a u interpretaciji rezultata vodit će se računa i o nizu faktora: motivaciji, kulturološkoj udaljenosti prvog i ciljnog jezika, obrazovanju, izloženosti jeziku itd.

Rezultati istraživanja mogu dati smjernice kojoj je skupini i za koju jezičnu vještinu prihvatljiviji određeni pristup poučavanja – metajezični ili tzv. nekonvencionalni.

Ključne riječi: teorije poučavanja, nekonvencionalni pristupi poučavanju, hrvatski kao J2, jezične vještine

Metalingual and/or Non-Conventional Approach in Teaching Croatian As L2

It is known that the language research is a condition for its teaching. In the context of domination of a quality language description necessary for teaching L2 based on modern language theories and approaches (primarily cognitive linguistics, neurolinguistics, sociolinguistics and psycholinguistics), on the one hand, the so-called non-conventional teaching approach (which is based on audiovisual global-structural approach, linguistic psychodramaturgy, scaffolded reading experience etc.) on the other hand, it will be shown to which groups of students are more acceptable linguistic description, and to which of them so-called unconventional approach, i.e. by applying which approach they achieved better results.

Linguistic description has no direct connection with the language learning process itself, because language learning is primarily connected with psychological mechanisms and affective attitudes towards learning, as evidenced by cognitive psychological theories, but there is an indirect connection (Borić 2023).

The paper will present the results of the success of listening, reading, grammatical skills and language production of the Croatian language at the B1.2 level.

The results of the acquisition of certain skills will be analyzed through the approach in which some skills were taught, and the interpretation of the results will take into account a number of factors: motivation, cultural distance between the first and target languages, education, exposure to the language, etc.

The results of the research can provide guidelines for which group and for which language skill a certain teaching approach is more acceptable - meta-linguistic or so-called unconventional.

Keywords: teaching theories, non-conventional teaching approaches, Croatian as L2, language skills

Silvia Giurgiu

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za romanistiku

Komunikacija i privatnost: upravljanje osobnim podacima na satovima stranih jezika

Verbalna interakcija usmjerena na razvoj komunikacijskih vještina na satovima stranih jezika često uključuje otkrivanje osobnih informacija poput dobi, obiteljskog podrijetla, društvenog statusa ili uvjerenja. Teoretski, učionica je javni prostor, a odgovaranje na takva pitanja prirodno vodi do dijeljenja osobnih podataka unutar tog prostora, čime se implicira obrada osobnih informacija koja trenutačno podliježe GDPR-u (Opća uredba o zaštiti podataka). Cilj je rada istražiti uporabu osobnih podataka kao didaktičkog resursa. Alternativni pristup bio bi prebacivanje na neosobnu strategiju, usredotočujući se isključivo na aktivnosti igranja uloga i pitanja koja uključuju likove koji su više ili manje reprezentativni za studenta.

Kako bismo to postigli, koristit ćemo se metodom ankete za analizu razine udobnosti studenata kada se suoče sa zahtjevima koji uključuju osobna otkrivanja. U nekim slučajevima pričanje o sebi može se smatrati privilegijom, a ne obvezom. Primarna radna hipoteza je da studenti preferiraju da njihovi osobni podaci budu zaštićeni, čak i u obrazovnom okruženju. Sekundarne hipoteze sugeriraju da su ove preferencije pod utjecajem faktora kao što su društvene norme, dob, akademski uspjeh i kulturno porijeklo.

Anketa će biti osmišljena tako da omogući sveobuhvatan raspon odgovora, uključujući one koji bi mogli potpuno opovrgnuti primarnu hipotezu ako rezultati to zahtijevaju. Za analizu podataka koristit će se Chi-kvadrat test kako bi se utvrdilo imaju li navedeni faktori statistički značajan utjecaj na mišljenja studenata o nužnosti poštivanja GDPR-a u obrazovnom okruženju.

Ključne riječi: konverzacija, GDPR, anketa, neosobno

Communication and Privacy: Managing Personal Data in Foreign Language Lessons

Verbal interaction aimed at developing communication skills in foreign language lessons often involves the disclosure of personal information, such as age, family background, social status, or beliefs. Theoretically, the classroom is a public space, and responding to such questions naturally leads to the sharing of personal data within that space, thus involving the processing of personal information, which currently falls under the GDPR (General Data Protection Regulation). This paper aims to explore the use of personal data as a didactic resource. An alternative approach would be to shift towards an impersonal strategy, focusing solely on role-playing activities and questions involving characters that are more or less representative of the student.

To achieve this, I will employ a survey method to analyze the comfort level of students when faced with requests that require personal disclosures. In some instances, speaking about oneself may be perceived as a privilege rather than an obligation. The primary working hypothesis is that students prefer their personal data to be protected, even in the educational setting. Secondary hypotheses suggest that these preferences are influenced by factors such as societal norms, age, academic performance, and cultural background.

The survey will be designed to allow for a comprehensive range of responses, including those that might entirely contradict the primary hypothesis if the results demand it. For data analysis, the Chi-squared test will be utilized to determine whether the mentioned factors have a statistically significant impact on students' opinions regarding the necessity of GDPR compliance in educational settings.

Keywords: conversation, GDPR, survey, impersonal

Marina Glavaš i Vanda Maržić-Sabalić
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za talijanistiku

Suvremena glazba kao sredstvo razvoja sociokulturne kompetencije na lektorskoj nastavi

U metodici nastave talijanskoga jezika kao stranoga pjesma je već desetljećima priznata kao izvorni nastavni materijal koji potpomaže usvajanje morfosintaktičkih i leksičkih elemenata jezičnog ustroja na svim razinama učenja (Coveri, Costamagna). Najveći broj morfosintaktičkih vježbi fokusira se na usvajanje zamjeničkih oblika, glagolskih vremena indikativa te oblike i uporabu konjunktiva, dok se leksičko-semantičke vježbe bave širenjem vokabulara i usvajanjem frazema zastupljenih u govornom jeziku.

Zamjetno je kako je najveći broj aktivnosti u udžbeničkim i internetskim izvorima vezan za razvijanje jezično-komunikacijske kompetencije, dok se rijetko pronalaze primjeri za razvoj sociokulturne kompetencije. Ovo nas je ponukalo na promišljanje o temeljnim obrascima rada s pjesmom kao izvornim nastavnim materijalom u sveučilišnoj lektorskoj nastavi u radu sa studentima na različitim razinama. Kako svoja promišljanja smještamo unutar lingvokulturološke i frazeološke perspektive (Barčot 2017, Sulkovska 2013), a temeljimo na dosadašnjim iskustvima koja crpimo iz vlastite lektorske nastave, odlučili smo iskoristiti suvremenu talijansku glazbu kao materijal u nastavi jer se ispostavilo da je tematski bogata onim sociokulturnim aspektima s kojima prosječni student talijanistike još nije upoznat. Na korpusu od dvadesetak pomno odabranih suvremenih pjesama provest će se metodološka analiza i ekstrahirati sociokulturni elementi koji bi bili najprikladniji za rad u nastavi. Dobiveni rezultati mogu poslužiti kako za obogaćivanje lektorske nastave tako i za razvijanje sociokulturne kompetencije studenata u onim jezičnim aspektima koji nisu obuhvaćeni kurikulumima sveučilišnih kolegija. Pod tim u prvom redu mislimo na registre svakodnevnog jezika koji se udaljavaju od standardnog varijeteta (Berruto 2012) te elemente svakodnevne talijanske popularne kulture koji znatno obilježavaju talijansku svakodnevicu. Navedena

analiza može poslužiti kao početni korak za buduća znanstvena istraživanja u ovom polju.

Ključne riječi: talijanska suvremena glazba, sociokulturna kompetencija, lektorska nastava

Contemporary Music as a Tool for Developing Sociocultural Competence in Language Teaching

In the methodology of teaching Italian as a foreign language, songs have been recognized for decades as authentic teaching materials that facilitate the acquisition of morphosyntactic and lexical elements of the language structure at all levels of learning (Coveri, Costamagna). Most morphosyntactic exercises focus on the acquisition of pronoun forms, verb tenses in the indicative mood, as well as the forms and use of the subjunctive mood, while lexical-semantic exercises are aimed at expanding vocabulary and mastering idiomatic expressions found in spoken language.

Most activities in textbooks and online resources are focused on developing linguistic-communicative competence, while examples aimed at developing sociocultural competence are rarely found. This observation prompted us to reflect on the fundamental patterns of using songs as authentic teaching materials in university language courses with students at different proficiency levels. Grounding our approach in a linguacultural and phraseological perspective (Barčot 2017, Sulkovska 2013), and based on our own teaching experiences, we decided to incorporate contemporary Italian music as teaching material. It turned out to be thematically rich in sociocultural aspects that the average Italian language student may not yet be familiar with.

A methodological analysis will be conducted on a corpus of around twenty carefully selected contemporary songs to extract sociocultural elements that would be most suitable for classroom activities. The obtained results can serve to enrich language courses and develop students' sociocultural competence, especially in those linguistic aspects not covered by university curricula. By this, we primarily refer to registers of everyday language that diverge from the standard variety (Berruto 2012) and elements of everyday Italian popular culture, which significantly shape Italian daily life. This analysis can serve as an initial step for future scientific research in this field.

Keywords: contemporary Italian music, sociocultural competence, language teaching

Sandra Kučina Softić

Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu

Od učionice do virtualnog okruženja: korištenje digitalnih resursa za aktivno učenje

Digitalne tehnologije donose inovacije u sve aspekte života, pa tako i u obrazovanje. Vidimo mnoge mogućnosti primjene digitalnih tehnologija u poučavanju i učenju u školama, fakultetima, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju, no isto tako uz prednosti, digitalne tehnologije donose i izazove u razlozima i načinu primjene.

Nove tehnologije donose nove mogućnosti poučavanja i učenja tražeći od nastavnika da stalno bude u korak s vremenom i tehnologijama i da isprobava nove metode i primjenjuje ih na pravilan i kvalitetan način u obrazovnom procesu. Primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija u obrazovnom procesu treba pažljivo planirati i osmisliti kako postaviti u pedagoški kontekst. Danas obrazovanje mora biti suradničko i interaktivno, student je u fokusu obrazovnog procesa kao aktivan i motiviran dionik. Stoga nastavnici trebaju kontinuirano stručno usavršavanje i stjecanje digitalnih kompetencija kao i dobro pedagoško i didaktičko znanje kako mogli organizirati proces učenja i poučavanja u digitalnom okruženju i sukladno potrebama studenata koji moraju izaći iz sustava obrazovanja sa znanjima i kompetencijama koje će im omogućiti zapošljivost i cjeloživotno učenje na tržištu rada.

Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu (SRCE) kroz Centar za e-učenje već 17 godina potiče i daje podršku implementaciji e-učenja u sustavu visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Uz osiguranje tehnologija i alata e-učenja, Centar održava najveći i najmoderniji sustav za e-učenje u sustavu visokog obrazovanja. Na sustav za e-učenje Merlin održava se u pojedinoj akademskoj godini više od 32.000 e-kolegija. Uz kvalitetnu i sustavnu podršku korisnicima, Centar za e-učenje aktivno radi na procesu edukacije i usavršavanja nastavnika u radu s digitalnim tehnologijama i prilagodbi nastave digitalnom dobu.

Ključne riječi: e-učenje, digitalne tehnologije, digitalne kompetencije, digitalno obrazovanje

From the Classroom to The Virtual Environment: Using Digital Resources for Active Learning

Digital technologies bring innovations to all aspects of life, including education. We see many possibilities for the application of digital technologies in teaching and learning in schools, colleges, adult education and lifelong learning, but in addition to advantages, digital technologies also bring challenges in the reasons and methods of application.

New technologies bring new opportunities for teaching and learning, asking the teacher to constantly keep up with the times and technologies and to try new methods and apply them in a proper and quality way in the educational process. The application of information and communication technologies in the educational process should be carefully planned and designed to be placed in a pedagogical context. Today, education must be collaborative and interactive, the student is the focus of the educational process as an active and motivated stakeholder. Therefore, teachers need continuous professional development and acquisition of digital competencies as well as good pedagogical and didactic knowledge to be able to organize the learning and teaching process in a digital environment and follow the needs of students who should leave the education system with knowledge and competencies that will enable them to be employable and lifelong learning on the labour market.

The University of Zagreb University Computing Centre (SRCE) through the E-learning Centre has been encouraging and supporting the implementation of e-learning in the higher education system in the Republic of Croatia for 17 years. In addition to providing e-learning technologies and tools, the Centre maintains the largest and most modern e-learning platform for higher education system. More than 32,000 e-courses are held on the Merlin e-learning platform per academic year. With high-quality and systematic support for users, the E-learning Centre actively works on the education and professional development of teachers in their work with digital technologies and adapting teaching to the digital age.

Keywords: e-learning, digital technologies, digital competences, digital education

Ivana Maslač i Kamila Kwiatkowska

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za zapadnoslavenske jezike i književnosti

Autonomija i strategije učenja jezika hrvatskih studenata polonistike

U ovom izlaganju željele bismo predstaviti rezultate istraživanja o strategijama učenja provedenog među studentima poljskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Motiv za provođenje istraživanja je želja da se objasne razlozi nezadovoljavajućih akademskih rezultata mnogih naših studenata, kao i uporno ponavljanje pogrešaka razine A1 i A2 prema ZEROJ-u na višim godinama prijediplomskog studija, ali i na diplomskom studiju. Unatoč korištenju raznolikih metoda i tehnika poučavanja, nastojanju da se izaberu zanimljivi didaktički materijali i višekratnom ponavljanju „problematičnoga“ gradiva, razina komunikacijske jezične kompetencije većine hrvatskih studenata polonistike i dalje ostaje nezadovoljavajuća. Stoga smo odlučile pomnije promotriti opće kompetencije studenata polonistike i ondje potražiti uzrok problema.

Prvi dio rezultata našeg istraživanja prikazale smo u zasebnom članku *Motivacija i stavovi prema učenju jezika na primjeru studenata zagrebačke polonistike* (konferencija *Peti Malićevi dani*, 12. i 13. listopada 2023.), a u ovom izlaganju usredotočit ćemo se na strategije učenja jezika koje koriste budući polonisti i utjecaj tih strategija na akademski uspjeh. Strategije učenja shvaćamo kao specifične radnje, ponašanja, korake ili tehnike kojima se učenici služe kako bi postigli napredovanje u razvoju vještina u stranome jeziku. Istraživački materijal prikupljen je korištenjem anketnog upitnika o strategijama i autonomiji u učenju stranih jezika. U istraživanju je korištena klasifikacija strategija Rebecce Oxford (1990). Autorica je podijelila strategije učenja jezika u izravne (one koje se odnose na mentalne procese tijekom učenja jezika) i neizravne strategije (one koje se odnose na upravljanje procesom učenja). Cilj istraživanja je identificirati razloge neuspjeha u učenju poljskog jezika, ponuditi moguća rješenja i unaprijediti praktičnu jezičnu nastavu na Katedri za polonistiku.

Ključne riječi: poljski kao strani jezik, strategije učenja stranoga jezika, autonomija, motivacija, stavovi

Autonomy and Language Learning Strategies of the Students of Polish at the University of Zagreb

In our presentation we would like to present the results of research on learning strategies conducted among the students of Polish language and literature at the Faculty of Humanities and Social Sciences of Zagreb. The research was conducted to identify and explain the reasons of our student's unsatisfactory academic performance, as well as the persistence of A1 and A2 level mistakes in speech and writing of both advanced undergraduate and graduate students of Polish. Despite the use of various teaching methods and techniques, the selection of attractive didactic materials and multiple repetitions of "problematic" topics, the level of the linguistic competence of the majority of our students remains quite unsatisfactory. Therefore, in an attempt to identify the root cause of the problem, we decided to take a closer look at our student's general competences.

The first part of our research was presented in the article regarding motivation and attitudes towards language learning of the students of Polish language at the University of Zagreb (conference *Peti Malićevi dani*, October 12 and 13, 2023). In this presentation we will focus on language learning strategies used by our students and their impact on academic success. Language learning strategies are defined as specific actions, behaviors, steps or techniques applied by learners in order to improve their language skills. Research material was collected using a survey questionnaire on strategies and autonomy in foreign language learning. In the study we used the classification of strategies by Rebecca Oxford (1990). Oxford divides language learning strategies into two main categories: direct strategies (which concern mental processes in language learning) and indirect strategies (employed by students to help them manage their learning process). The aim of the research is to identify the reasons of inadequate performance of our students, to offer possible solutions and thus improve language teaching process at our department.

Keywords: Polish as a foreign language, autonomy, language learning strategies, motivation, attitudes

Darko Matovac i Lidija Ban Matovac
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Croaticum

Pred-A1 razina poznavanja hrvatskog jezika

Do sada su za hrvatski jezik objavljeni opisi referentnih razina A2 (Grgić, Gulešić Machata 2017), B1 (Grgić, Gulešić Machata, Nazalević Čučević 2013) i B2 (Gulešić Machata i Grgić 2015) prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (CEFR 2001, ZEROJ 2005), a opisi referentnih razina C1, C2 i A1 nedostaju. Posljednjom doradom i razradom razina (*CEFR Companion volume with new descriptors* 2018) uvedena je i referentna razina koja se naziva pred-A1 (engl. *pre-A1*). Iako Zajednički europski referentni okvir za jezike definira razinu A1 kao najnižu razinu generativne uporabe jezika, u istraživanjima, npr. švicarski projekt Lingualevel i japanski projekt CEFR-J, pokazalo se da postoji prostor i potreba za opisivanje razine poznavanja jezika koja je niža od te početne razine.

Razina pred-A1 pretpostavlja da osobe još nisu razvile sposobnost samostalnog stvaranja jezika, već se oslanjaju na ograničen izbor riječi i fraza te na kontekst, npr. osoba razumije jednostavnu i kratku uputu kao što je „zatvori vrata” pod uvjetom da se izgovara polako i licem u lice, da je popraćena slikama ili gestama i da se ponavlja ako je potrebno. U ovome se radu na temelju generičkog opisa referentne razine pred-A1 u posljednjoj razradi Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (koja je donekle manjkava jer ne donosi detaljne upisnike za tu razinu) predlaže opis te referentne razine za hrvatski jezik. Cilj je rada omogućiti precizniju procjenu na početnoj razini učenja hrvatskog jezika te, posljedično, olakšati početno učenje.

Ključne riječi: hrvatski kao drugi i strani jezik, Zajednički europski referentni okvir za jezike, razina pred-A1

Pre-A1 Level Croatian

For the Croatian language, descriptions of the reference levels A2 (Grgić, Gulešić Machata 2017), B1 (Grgić, Gulešić Machata, Nazalević Čučević 2013) and B2 (Gulešić Machata and Grgić 2015) according to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR 2001, ZEROJ 2005) have been published, and descriptions of reference levels C1, C2 and A1 are missing. With the latest update (*CEFR Companion volume with new descriptors 2018*), a reference level called *pre-A1* was introduced. Although the Common European Framework of Reference for Languages defines level A1 as the lowest level of generative language use, in research, for example, the Swiss Lingualevel project and the Japanese CEFR-J project, it has been shown that there is a place and a need to describe a level of language knowledge that is lower than that initial level. The pre-A1 level assumes that a person has not yet developed the ability to produce language independently, but relies on a limited list of words and phrases and on the context, for example a person understands a simple and short instruction such as “close the door” provided it is spoken slowly and face to face, that it is accompanied by pictures or gestures and that it is repeated if necessary. In this paper, based on the generic description of the pre-A1 level in the latest update to the Common European Reference Framework for Level Languages, which is somewhat deficient because it does not include detailed descriptors for that level, a description of pre-A1 level for the Croatian language is proposed. The aim of the paper is to enable a more precise assessment at the initial level of Croatian language learning and, consequently, to facilitate the initial learning.

Keywords: Croatian as a second and foreign language, Common European Framework of Reference for Languages, pre-A1 level

Branka Oštrec

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za romanistiku

Strojno potpomognuto prevođenje i umjetna inteligencija u prijevodima: jesu li prevoditelji zamjenjivi?

Tehnološki napredak s jedne nam strane olakšava život i rad, a s druge donosi i određene prijetnje koje su vrlo često usmjerene na postojeća radna mjesta i zanimanja jer neka postaju zamjenjiva, stoga i izlišna. U ovom radu želimo se pozabaviti pitanjem koje se u posljednje vrijeme često postavlja u svijetu prevoditeljstva, a to je jesu li prevoditelji, s obzirom na razne mogućnosti koje nam se danas nude i kojima možemo tekstove prevesti s jednoga na drugi jezik koristeći se *online* alatima, platformama i uslugama, ipak potrebni ili je to profesija koja se nalazi pred izumiranjem. Stoga se u ovome radu uspoređuju prijevodi dva različita teksta sa španjolskoga na hrvatski jezik korištenjem dvaju različitih alata: strojno potpomognutim prevođenjem, odnosno Google prevoditeljem te umjetnom inteligencijom, odnosno ChatGPT-jem. Analiziraju se prijevodi dvaju tekstova; jedan tekst je književni tekst sa svojim specifičnim izazovima poput elemenata kulture, idiomatskih izraza i književnoga stila, dok drugi tekst pripada publicističkom stilu u kojemu se isprepleću obilježja znanstvenog i književnoumjetničkog stila i čiji je cilj obavijestiti čitatelje o temi kojom se bavi. Cilj je ovoga istraživanja provesti kontrastivnu analizu prijevoda navedenih tekstova, kojom dobivamo odgovore na nekoliko pitanja: postoji li razlika u kvaliteti prijevoda tekstova koji pripadaju različitim stilovima, a koja se procjenjuje vjerodostojnošću prijevoda i korištenjem standardnog jezika; ako razlika postoji, ovisi li ona o stilu teksta, o alatu koji se koristi za prijevod ili o obje varijable; mogu li se dobiveni prijevodi koristiti kao konačan prijevod ili zahtijevaju intervenciju prevoditelja i u kojoj mjeri; te ako prijevodi

zahtijevaju intervenciju prevoditelja, ovisi li ona o stilu teksta ili ne. Odgovori na navedena pitanja također nam pružaju informaciju o tome mogu li navedeni alati, platforme ili usluge koristiti prevoditeljima u njihovom svakodnevnom radu ili im možda čak i odmažu, kao i predstavljaju li prijetnju toj profesiji ili su prevoditelji ipak, barem zasad, još uvijek potrebni, a možda i nezamjenjivi.

Ključne riječi: Google prevoditelj, ChatGPT, prijevod, književni stil, publicistički stil

Machine-Assisted Translation and Artificial Intelligence in Translations: Are Translators Replaceable?

Technological advancements, on one hand, make our lives and work easier, but on the other hand, they also bring certain threats, often directed at existing jobs and professions, as some become replaceable and, therefore, obsolete. This paper aims to address a question that has recently been frequently raised in the world of translation: are translators still needed given the various tools, platforms, and services available today that allow us to translate texts from one language to another, or is this a profession on the verge of extinction? Thus, this paper compares the translations of two different texts from Spanish into Croatian language using two different tools: machine-assisted translation, i.e. Google Translate, and artificial intelligence, i.e. ChatGPT. The translations of two texts analyzed in this paper are the following: one is a literary text with its specific challenges, such as cultural elements, idiomatic expressions, and literary style, while the other belongs to journalistic writing, intertwining features of scientific and artistic-literary styles, aimed at informing its readers about a specific topic. The goal of this research is to conduct a contrastive analysis of the translations of these texts, which will provide answers to several questions: Is there a difference in the quality of translations of texts belonging to different styles, which is evaluated based on translation accuracy and the use of standard language? If there is a difference, does it depend on the style of the text, the tool used for translation, or both variables? Can the resulting translations be used as final translations, or do they require translator intervention, and to what extent? If intervention indeed is required, does it depend on the style of the text in question? The answers to these questions also provide insights into whether these tools, platforms, or services can assist translators in their daily work

or potentially even hinder them, and whether they pose a threat to the profession, or are translators still, at least for now, needed, and perhaps even irreplaceable.

Keywords: Google Translate, ChatGPT, translation, literary style, journalistic style

Jelena Parizoska

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Katedra za obrazovanje učitelja engleskog jezika

Računalni korpusi u istraživanjima i poučavanju jezika

Ovo izlaganje najava je radionice namijenjene sveučilišnim lektorima o upotrebi računalnih korpusa u istraživanjima i poučavanju jezika. Praktični rad odvijat će se na mrežnome korpusu hrvatskoga jezika CLASSLA-web.hr (Ljubešić i Kuzman 2024).

Računalni korpusi vrlo su korisni za poučavanje jer daju uvid u stvarnu jezičnu upotrebu. To je u skladu s pristupom koji zagovara učenje zasnovano na podacima (engl. *data-driven learning*, Johns 1991). Osim toga, u odnosu na intuiciju izvornoga govornika te gramatike i rječnike utemeljene na ručno skupljenom materijalu ili introspekciji, računalni korpusi daju pouzdane podatke o značenju i upotrebi jezičnih jedinica. U jezičnim istraživanjima glavne su prednosti korištenja računalnih korpusa njihova veličina, raznoobrazni izvori, podaci o frekvenciji, karakterističnosti kolokacija i gramatičkih konstrukcija te podaci o stilu i registru. U učenju i poučavanju engleskog jezika korpusi se već nekoliko desetaka godina koriste kao izvor jezičnih podataka za izradu općih, kolokacijskih i frazeoloških rječnika (npr. Collins COBUILD, Longman, Macmillan) te gramatika (Biber, Conrad i Leech 2002).

Na radionici za lektore pokazat će se kako se oblikuju pretrage u korpusu CLASSLA-web.hr za dobivanje podataka o značenju i upotrebi riječi, kolokacijama, gramatičkim konstrukcijama te o upotrebi riječi i konstrukcija u specifičnim vrstama tekstova. Zadaci su pažljivo osmišljeni kako bi pokrili različita područja istraživanja jezika – tvorbu riječi, sintaksu, leksikologiju i analizu diskursa. Iste vrste pretraga kao u korpusu hrvatskoga jezika CLASSLA moguće je provesti u korpusu bilo kojeg jezika u alatu Sketch Engine

odnosno pomoću konkordancera CLARIN.SI NoSketch Engine. Podaci dobiveni pretraživanjem korpusa mogu se primijeniti za izradu zadataka za poučavanje vokabulara i gramatike, kao i za izradu priručnika, vježbenica, rječnika i baza podataka.

Ključne riječi: korpus, radionica, poučavanje jezika, CLASSLA

Corpora in Language Research and Teaching

This presentation is a preview of a workshop aimed at lectors on the use of corpora in language research and teaching. It comprises hands-on exercises showing how to create queries in the CLASSLA-web.hr corpus of Croatian (Ljubešić and Kuzman 2024).

Corpora are very useful in teaching as they provide insight into real language use. This is in line with the data-driven approach to learning (Johns 1991). Furthermore, in contrast with native speaker intuition, and grammars and dictionaries which are based on hand-collected data or introspection, corpora provide reliable information on the meaning and use of language units. The main advantages of using corpora in language research are their size, varied sources, data on frequency and typicality of collocations and grammatical constructions, as well as data on style and register. In English language learning and teaching corpora have been used for decades as a source of language data for creating general, collocation and idioms dictionaries (e.g. *Collins COBUILD*, *Longman*, *Macmillan*) and grammars (Biber, Conrad, and Leech 2002).

The workshop for lectors comprises tasks which show how to create queries in the CLASSLA-web.hr corpus in order to obtain data on the meanings and uses of words, collocations, grammatical constructions, and the use of words and constructions in specific types of texts. Queries have been carefully designed so as to cover different fields of language research: word formation, syntax, lexicology and discourse analysis. The same types of searches designed for the Croatian CLASSLA corpus can be run in a corpus of any language using the Sketch Engine or the CLARIN.SI NoSketch Engine concordancer. The data obtained by corpus searches can be used in to create vocabulary and grammar exercises, and to design handbooks, workbooks, dictionaries and databases.

Keywords: corpus, workshop, language teaching, CLASSLA

Sara Profeta

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za anglistiku

Stavovi govornika hrvatskog koji uče švedski o korištenju mobilnih aplikacija radi ovladavanja izgovorom

Razvoj tehnologije umjetne inteligencije omogućio je napredne funkcionalnosti u mobilnim aplikacijama za učenje jezika, uključujući pisanu i usmenu komunikaciju s *chatbotovima* u realnom vremenu. Nas posebno zanima potonje, što ćemo istražiti na primjeru švedskoga jezika kao stranog kod izvornih govornika hrvatskoga. Zbog razlika u fonološkom sustavu, osobito u prozodiji, između hrvatskog i švedskog jezika te ograničene izloženosti švedskom jeziku izvan nastave, u nastavnoj praksi pokazala se potreba za intenzivnijim vježbanjem izgovora. Budući da ograničenja satnice ne ostavljaju dovoljno vremena koje bi se tome posvetilo, samostalan rad korištenjem mobilnih aplikacija jedno je od mogućih rješenja.

U izlaganju će se predstaviti rezultati dviju anketa o korištenju mobilnih aplikacija za učenje stranih jezika u svrhu poboljšavanja izgovora švedskog jezika. Prvom su obuhvaćeni govornici švedskoga kao stranog jezika svih razina znanja, od početnika (razine A1/A2) do naprednih (razine B2/C1). Prigodan uzorak sastoji se od sadašnjih i bivših studenata švedskog jezika i kulture, kao i polaznika švedskoga u školama stranih jezika. Druga, značajno manja grupa sudionika sastoji se od aktivnih i nekadašnjih nastavnika švedskog u školama stranih jezika. Dva su cilja prve ankete: ispitati koliko sudionika nenastavnika koristi mobilne aplikacije za učenje stranih jezika s naglaskom na ovladavanje izgovorom i njihovo zadovoljstvo ostvarenim napretkom; zatim ispitati

njihove stavove o korištenju ranije spomenutih aplikacija i procjenu značajki idealne mobilne aplikacije za ovladavanje izgovorom. Druga anketa istražuje stavove nastavnika švedskog o važnosti ovladavanja izgovorom, kao i njihovu samoprocjenu neizvornog govornika kao modela izgovora. Rezultati objiju anketa poslužit će za promišljanje daljnjeg razvoja poučavanja izgovora za izvorne govornike hrvatskoga koji uče švedski jezik, kao i moguću usporedbu s hrvatskim govornicima koji mobilne aplikacije koriste za učenje drugih jezika.

Ključne riječi: mobilne aplikacije, švedski jezik, švedski kao strani jezik, *AI-chatbotovi*, izgovor

Croatian Speakers' Attitudes towards Using Mobile Applications to Master Pronunciation in Learning Swedish

The development of artificial intelligence technology (AI) has enabled advanced functionalities in mobile language learning applications, including written and spoken communication with chatbots in real time. We are particularly interested in the latter, which we will investigate using the example of Swedish as a foreign language among native Croatian speakers.

Due to the differences in the phonological system, especially in prosody, between Croatian and Swedish and the limited exposure to the Swedish language outside of class, the need for more intensive pronunciation practice has become evident in teaching practice. Since the limitations of the curriculum do not leave enough time to devote to this, independent practice using mobile applications is one possible solution.

The presentation will present the results of two surveys on the use of mobile applications for learning foreign languages for improving Swedish pronunciation. The first includes speakers of Swedish as a foreign language of all proficiency levels, from beginners' level (A1/A2) to advanced (B2/C1). The sample consists of current and former students of Swedish language and culture, as well as students taking Swedish courses in foreign language schools. The second, significantly smaller group of participants consists of active and former teachers of Swedish in foreign language schools.

There are two goals of the first survey: to examine how many non-teacher participants use mobile applications for learning foreign languages with an emphasis on mastering

pronunciation and their satisfaction with the progress made; then examine their views on the use of the said applications and evaluate the features of the ideal mobile application for pronunciation mastery. The second survey investigates Swedish teachers' views on the importance of pronunciation mastery, as well as their self-assessment of a non-native speaker as a pronunciation model.

The results of both surveys can be used to reflect on the further development of pronunciation teaching for native Croatian speakers who learn Swedish, as well as a possible comparison with Croatian speakers who use mobile applications to learn other languages.

Keywords: mobile applications, Swedish language, Swedish as a foreign language, AI chatbots, pronunciation

Ana Sekso Milković

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za hungarologiju, turkologiju i židovske studije

Primjena digitalnih didaktičkih igara u nastavi stranoga jezika

Jedna od najstarijih ljudskih aktivnosti čiji začetci sežu u osvit najstarijih civilizacija koja reflektira kulturu, društvene norme i tehnološki napredak svog vremena jest igra. Igra po definiciji nije isključivo oblik zabave, već i način društvene interakcije, obrazovanja te razvoja kognitivnih i motoričkih vještina te nema dobna ograničenja. Svatko se može igrati bez obzira na dob, sam, u paru ili u društvu više osoba.

Razvojem metodologije obrazovanja kroz 20. stoljeće, igra više nije nepoznat pojam u nastavnom procesu, a posebice u nastavi stranih jezika te ima svoju znanstvenu i teorijsku podlogu. Zagovornici didaktičkih igara u nastavi stranih jezika isticali su prednosti igre napose u usvajanju vokabulara, no to je samo jedna od brojnih mogućnosti koje pružaju didaktičke igre. Igram u nastavi može se vježbati i gramatički sadržaj, interkulturalna komunikacija, razmijevanje, slušanje, govor i interakcija. Razvojem tehnologije koja neupitno utječe na svaki aspekt suvremenog života, mijenjajući načine na koje radimo, komuniciramo, učimo i živimo, mijenja se i način kako podučavamo i učimo. Živeći u vremenu *information turna*, postpandemije i ubrzanog razvoja umjetne inteligencije, svjedočimo sve većem uplivu suvremene tehnologije u obrazovni proces i izazove koji su pred nama kao nastavnicima. Ne ulazeći u meritum iznimno popularnih videoigara, ovim izlaganjem pokušat ću dati kratak uvid u teoriju igrifikacije, svrhu igre (kako definirati sadržaj, ciljeve i ishode pri kreiranju igre) te ću predstaviti nekoliko digitalnih platformi za učenje i stranih jezika te za kreiranje digitalnih didaktičkih igara primjenjivih u nastavi stranih jezika s primjerima na različitim razinama poznavanja mađarskoga jezika prema ZEROJ-u.

Ključne riječi: igra, igrifikacija, UI, digitalne didaktičke igre, jezične vještine

Application of Digital Didactic Games in Foreign Language Teaching

One of the oldest human activities whose beginnings go back to the dawn of the oldest civilizations, which reflects the culture, social norms and technological progress of its time, is the game. By its definition, the game is not only a form of entertainment, but also a way of social interaction, education, and development of cognitive and motor skills, and has no age restrictions. Anyone can play regardless of age, alone, in pairs or in the company of several people.

With the development of educational methodology throughout the 20th century, the game is no longer an unknown concept in the teaching process, especially in the teaching of foreign languages, and has its own scientific and theoretical basis. Proponents of didactic games in teaching foreign languages emphasized the advantages of the game, especially in the acquisition of vocabulary, but this is only one of the many possibilities provided by didactic games. Grammatical content, intercultural communication, discussion, understanding, speaking and interaction can be practiced through games in the classroom. The development of technology that undoubtedly affects every aspect of modern life, changing the way we work, communicate, learn and live also affects the way we teach and learn as well. Living in the time of the information tour and the post-pandemic and accelerated development of artificial intelligence, we are witnessing the increasing influence of modern technology in the educational process and the challenges that lie ahead of us as teachers. Without going into the merits of extremely popular video games, with this presentation I will try to deliver a brief insight into the theory of gamification, the purpose of the game (how to define the content, goals and outcomes when creating a game) and I will present several digital platforms for learning and foreign languages and for creating digital didactic games applicable in the

teaching of foreign languages with examples at different levels of knowledge of the Hungarian language according to CEFR.

Keywords: game, gamification, UI, digital didactic games, language skills

Marina Šišak

Odjel za francuske i frankofonske studije Sveučilišta u Zadru

Primjena grafičkog romana u sveučilišnoj nastavi francuskog jezika

Strip i njegova podvrsta, grafički roman, imaju značajno mjesto u frankofonskoj kulturi i često su predmet istraživanja (Eisner 1985; Peeters 1991; McCloud 1993; Groensteen 1999, 2006). Međutim, njihova primjena u nastavi francuskog jezika nedovoljno je istražena (Raux 2023), a zastupljenost u udžbenicima i kurikulumima još uvijek je ograničena (Hamez 2021; Giroud 2021).

U ovom radu prikazana je metodička obrada grafičkog romana *Tout seul* (2008) autora Christophea Chaboutéa za nastavu jezičnih vježbi na prediplomskom i diplomskom studiju francuskog jezika. Zbog svog sadržaja i forme ovaj grafički roman odabran je kao pogodan nastavni materijal za analizu jezičnih koncepata (poput polisemije, leksičkih praznina, odnosa označitelj/označeno i jezičnih registara), poticanje korištenja jednojezičnog rječnika, usvajanje novog vokabulara i gramatičkih struktura, kao i za otkrivanje izražajnih sredstava stripa. U nastavi su primijenjeni elementi integralne metode (prema Kirtley i dr.). U drugom dijelu rada prikazuje se tijek nastave te usmene reakcije studenata. Također, analizirani su njihovi pisani odgovori na upitnike podijeljene prije i nakon čitanja djela te studentski stripovi nastali na temelju pročitano djela.

Unatoč nekim izazovima kao što je nedovoljno poznavanje medija, studenti su pozitivno reagirali na ovaj način rada. Rezultati ukazuju na to da primjena grafičkog romana u nastavi može doprinijeti razvoju jezičnih i drugih kompetencija, motivaciji za učenje, razvijanju čitateljskih navika te kreativnosti studenata. Također, ova metoda potiče razvijanje vještina multimodalnog čitanja i primjenu novih strategija učenja, pri čemu

studenti otkrivaju bitan dio frankofonske kulture, pa bi joj stoga trebalo posvetiti više prostora u kurikulumu sveučilišne nastave na studiju francuskog jezika.

Ključne riječi: grafički roman, francuski kao strani jezik, metodika stripa, sveučilišna nastava, Chabouté

The Use of Graphic Novels in University-Level French Language Teaching

Comics and their subgenre, the graphic novel, hold a significant place in Francophone culture and are frequently the subject of research (Eisner, 1985; Peeters, 1991; McCloud, 1993; Groensteen, 1999, 2006). However, their application in the teaching of the French language has been insufficiently researched (Raux, 2023), and their presence in textbooks and curricula is still limited (Hamez, 2021; Giroud, 2021).

This paper presents a methodological analysis of the graphic novel *Tout seul* (2008) by Christophe Chabouté for language practice classes at the undergraduate and graduate levels of French studies. Due to its content and form, this graphic novel was selected as suitable teaching material for the analysis of linguistic concepts (such as polysemy, lexical gaps, the relationship between signifier and signified, and language registers), encouraging the use of monolingual dictionaries, acquiring new vocabulary and grammatical structures, as well as exploring the expressive means of comics. The teaching approach incorporates elements of the integrative method (according to Kirtley et al.). The second part of the paper presents the course sequence and oral feedback from the students. Additionally, their written responses to questionnaires distributed before and after reading the work are analyzed, along with the student comics created based on the work.

Despite some challenges, such as the insufficient familiarity with the medium, students responded positively to this approach. The results indicate that the use of graphic novels in teaching can contribute to the development of linguistic and other competences, motivation for learning, the development of reading habits, and students' creativity.

Furthermore, this method fosters the development of multimodal reading skills and the application of new learning strategies, through which students discover an important aspect of Francophone culture. Therefore, more space should be dedicated to it in the curriculum of university-level French language studies.

Keywords: graphic novel, French as a foreign language, comic pedagogy, university-level education, Chabou 

Marina ŒiŒak i Maja LukeŒi  Œtorga

Odjel za francuske i frankofonske studije Sveu iliŒta u Zadru

Razvoj jezičnih kompetencija u digitalnom okruŒenju

Rad istraŒuje i prikazuje prednosti i nedostatke (kako one za razvoj jezičnih kompetencija tako i one tehničke) *online* formata projektne nastave. Nastava uključuje inovativnu metodu koja se temelji na primjeni studentskih radova proizaŒlih izvan okvira tradicionalnog kurikuluma. Analizirat će se moŒe li se i kako predavljanjem vlastitih umjetničkih ostvarenja unaprijediti jezične i druge kompetencije. Sve Œto podrazumijeva projekt odvijalo se u digitalnom okruŒenju, iako prvotno nije bilo zamiŒljeno kao *online* aktivnost.

Projekt se temelji na postavljanju i predavljanju *online* izloŒbe. Studenti prijediplomskog studija francuskog jezika i knjiŒevnosti predstavili su svoje radove koristeći digitalne platforme. IstraŒivanje analizira sve faze ovog *online* projekta: od pripreme i izlaganja radova do jezične analize studentskih prezentacija te kvalitativnu analizu upitnika koji su studenti ispunili na kraju. Rezultati pokazuju da takva interdisciplinarna *online* nastava daje veću fleksibilnost, a to u konačnici rezultira boljom motivacijom studenata i potiu e kreativno izraŒavanje te doprinosi razvoju jezičnih kompetencija na viŒe razina. IstraŒivanje također potvrđuje da digitalno okruŒenje studente potiu e na koriŒtenje samostalnih strategija učenja i umanjuje im strah od usmenog izraŒavanja na stranom jeziku, a to pozitivno utječe na njihov jezični napredak.

Ključne riječi: *online* projekt, ini jezik, digitalne platforme, interdisciplinarni pristup, kreativnost

Development of Language Competencies in a Digital Environment

The study explores and presents the advantages and disadvantages (both in terms of language competency development and technical aspects) of online project-based teaching format. The teaching involves an innovative method based on applying student work produced outside the traditional curriculum framework. It will be analyzed whether and how presenting one's own artistic work can enhance language and other competencies. All project activities took place in a digital environment, even though it was initially not conceived as an online activity.

The project is based on setting up and presenting an online exhibition. Undergraduate students of French language and literature presented their work using digital platforms. The research analyzes all stages of this online project, from the preparation and presentation of works to the linguistic analysis of student presentations, as well as a qualitative analysis of a questionnaire completed by students at the end of the project. The results show that such interdisciplinary online teaching provides greater flexibility, ultimately resulting in higher student motivation, encouraging creative expression, and contributing to the development of language competencies on multiple levels. The study also confirms that the digital environment encourages students to use independent learning strategies and reduces their fear of oral expression in a foreign language, positively impacting their language progress.

Keywords: online project, foreign language, digital platforms, interdisciplinary approach, creativity

Boglárka Vermeki

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za hungarologiju, turkologiju i židovske studije

UI vs. korpus? Uporaba alata temeljenih na generativnoj umjetnoj inteligenciji u podučavanju mađarskog kao stranog jezika

Zbog ubrzanog razvoja i brzog širenja umjetne inteligencije (UI) u današnje vrijeme korištenje aplikacija temeljenih na umjetnoj inteligenciji u obrazovanju više se ne smatra novošću, pa tako ni u jezičnom obrazovanju. Danas se većina nastavnika susreće s ovim sredstvima, mnogi redovito koriste novu tehnologiju pripremajući se za svoje satove, integrirajući ih u nastavni proces. Pojava sredstava temeljenih na umjetnoj inteligenciji nudi nove mogućnosti za nastavnike i učenike, ali otvara i mnoga pitanja koliko su ti alati uistinu učinkoviti, koja su njihova ograničenja i možemo li iskoristiti spomenute mogućnosti.

Iz perspektive nastave mađarskog kao stranog jezika, primjena tehnologija temeljenih na umjetnoj inteligenciji iznimno je uzbudljiva jer složeni gramatički sustav mađarskog jezika i njegova bogata morfologija predstavljaju naročite izazove za učenike. Iz tog razloga svaki nastavnik mađarskog kao stranog nastoji svojim učenicima što je više moguće olakšati proces učenja, na primjer korištenjem alata temeljenih na umjetnoj inteligenciji. Pristupajući temi iz perspektive izobrazbe nastavnika, u svom izlaganju prvenstveno ću ispitati kako tehnologije koje primjenjuju generativnu umjetnu inteligenciju u svojoj trenutačnoj fazi razvijenosti mogu pomoći u nastavi jezika. Ujedno ću ispitati kakvo je znanje potrebno nastavnicima jezika kako bi raspolagali odgovarajućom UI pismenošću (*AI literacy*) i kako bi mogli učinkovito primjenjivati

sredstva temeljena na UI u nastavi. Važno je pitanje primjerice na kojoj razini moraju poznavati funkcioniranje tehnologije kako bi je mogli na odgovarajući način integrirati u nastavni proces i kako je učinkovito koristiti. Uz to važno je da prepoznaju u kojim je slučajevima potrebnije okrenuti se radije nekim drugim, eventualno tradicionalnim metodama ili primijeniti rješenja temeljena na korpusu.

Ključne riječi: mađarski kao strani jezik, korpusna lingvistika, UI, UI pismenost, obuka nastavnika

AI vs. Corpus? The Use of Generative Artificial Intelligence Tools in Teaching Hungarian as a Foreign Language

Due to the rapid development and widespread adoption of artificial intelligence (AI), using AI-based applications in education, including language teaching, is no longer a novelty. Today, most educators have encountered these tools, and many regularly use the new technology in their lesson preparation, integrating it into the educational process. The emergence of AI-based tools offers new opportunities for both teachers and learners. However, several questions may arise regarding how effective these tools are, their limitations, and whether we can truly take advantage of the opportunities above.

In the context of teaching Hungarian as a foreign language (HFL), the application of AI-based technologies is particularly exciting because the Hungarian language's complex grammatical system and rich morphology pose unique challenges for language learners. As a result, every HFL teacher strives to make the learning process as easy as possible for their students, for example, by using AI-based tools.

In my presentation – approaching the topic from the perspective of teacher education – I primarily examine how technologies that employ generative artificial intelligence, at their current level of development, can assist in language teaching. At the same time, I will also focus on the current limitations of these tools, especially in relation to HFL teaching. Additionally, I will explore what knowledge is necessary for language teachers to possess adequate AI literacy, meaning the ability to use AI-based tools in education effectively. An important question, for instance, is how well they need to understand the functioning of the technology to properly integrate it into the educational process and how they can use these tools efficiently. Furthermore, it is crucial for teachers to

recognise when it might be more appropriate to turn to other, possibly traditional methods, or to apply corpus-based solutions.

Keywords: Hungarian as a foreign language, Corpus Linguistics, AI, AI literacy, teacher training

Marina Zubak Pivarski i Tea Raše
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za anglistiku

Umjetna inteligencija kao alat u razumijevanju pročitano

Razumijevanje pročitano

Posebna pozornost posvetit će se posljedicama za studij i poučavanje filologija: može li umjetna inteligencija istinski razumjeti i tumačiti tekstove ili samo oponaša razumijevanje kroz jezične obrasce? Može li umjetna inteligencija pristupati tekstovima intertekstualno na način kako to čini čitatelj kada dubinski pristupa čitanju teksta? Može li umjetna inteligencija čitati funkcionalno i analitički? Mogu li algoritamski utemeljeni sustavi mijenjati način na koji poučavamo interpretaciju tekstova i jezik? S obzirom na raširenost i dostupnost ChatGPT-ja i sličnih aplikacija, diskusija će se u zaključku osvrnuti i na etičke aspekte poput zamjene ljudske kreativnosti i kritičkog mišljenja automatiziranim sustavima. Cilj je potaknuti promišljanje o mjestu i ulozi umjetne inteligencije u budućem razvoju filologije kao discipline.

Ključne riječi: umjetna inteligencija, dubinsko čitanje, filologija, analiza teksta

Artificial Intelligence as a Reading Comprehension Tool

Reading comprehension is the basis of studying philology. Artificial intelligence increasingly participates in the analysis, creation and processing of texts, raising the question of the nature of its “intelligence”. Is artificial intelligence really intelligent or just eloquent? The presentation explores the distinction between real intelligence and the eloquence of artificial intelligence, with an emphasis on its application in philological disciplines. An analysis of various types of texts, including literary texts and newspaper articles in Croatian and English shall be conducted in order to highlight the capabilities and limitations of algorithms in understanding complex linguistic, cultural and contextual meanings. In addition, the methodological approach includes the processing of student papers in the course which deals with the analysis of texts in a philological study programme.

Special attention will be paid to the consequences for the study programme and teaching of philology: Can artificial intelligence truly understand and interpret texts, or does it only imitate understanding through language patterns? Can artificial intelligence approach texts intertextually in the way that the reader does when reading a text in depth? Can artificial intelligence read functionally and analytically? Can algorithm-based systems change the way we teach text interpretation and language? Considering the popularity and availability of Chat GPT and similar applications, the discussion will also focus on ethical aspects, such as replacing human creativity and critical thinking with automated systems. The goal is to encourage reflection on the position and role of artificial intelligence in the future development of philology as a discipline.

Keywords: artificial intelligence, deep reading, philology, text analysis

